

MAKALE HAKKINDA

Geliş :

TEMMUZ 2015

Kabul:

EYLÜL 2015

Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kültürlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli bir Nesne” olarak kabul edilip özümsemesi (Ahşap Güzeldir)

Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is Good)

İlker Usta^a

ÖZ

Kültürlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli Bir Nesne” olarak kabul edilip özümsemesi olgusu, “Ahşap Güzeldir” zemininde öznel mantalite öngörüsüyle, mümkün olduğunca değişik tarzda ve yapıda oluşturulan özgün kompozisyonlarla (aşağıda takdim edilen toplam 5 adet orijinal betimleme nezdinde) betimlenmiştir. Bu betimlemelere esas teşkil eden çıkarımlar, mesleki/teknik bilgi temelinde içselleştirilmiş olup ahşapsever yaklaşımla yapılan bu örnek betimlemelerde, (kültürlerarası etkileşimde seçkin bir doğal malzeme olarak benimsenen) ahşabı tanıtmaya yönelik genel tasvirler ve ahşabın farkındalığını pekiştirici kuramsal açıklamalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahşap, kültürlerarası etkileşim, ahşapsever yaklaşım

ABSTRACT

Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” have been depicted with distinctive compositions constructed with styles and structures as different as possible with a mentality foresight upon the basis of “Wood is Good” (through 5 original depictions presented below). The implications forming a basis for these depictions were internalized with professional/technical knowledge and in these depictions that were made with a woodlover approach; certain theoretical explanations to strengthen wood awareness and general depictions to introduce wood (considered as an exquisite natural material in intercultural interaction) were made.

Key Words: Wood, intercultural interaction, woodlover viewpoint

^aProf. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği, iusta@hacettepe.edu.tr

Giriş

Bu betimlemeler; Bologna Süreci kapsamında güncellenen Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği müfredatı kapsamında, Hacettepe Üniversitesi lisans öğrencilerinin tümü için (Seçmeli Dersler Birimi Koordinatörlüğü nezdinde) açılan yeni bir seçmeli ders olan “Kültürlerarası Etkileşimde Ahşabın Önemi” dersi kapsamında yapılmıştır. Ahşapseven bakış açısıyla ülkemizde ilk kez tasarlanmış olan bu dersle; doğal bir malzeme olan ahşap hakkında farkındalığa varılmasını sağlamak üzere, kültürlerarası etkileşim kavramı perspektifinde ahşabın kültürlerarası etkileşimdeki yeri/önemi hususunda bilgi verilmesi ve değişik kültürlerdeki olgusal kurgulanış biçiminin tasvir yordamıyla tanıtılarak ahşabın kültürlerarası etkileşimdeki rolünün örneklenmesi amaçlanmıştır.

Betimlemelerin tematik başlıkları aşağıdaki gibidir:

Ahşap, sahip olduğu özellikleriyle güzel bir varlıktır

Ahşap, tarih boyunca güzelliğiyle öne çıkan doğal bir malzemedir

Güzelliğiyle ve faydasıyla ahşabı gündelik yaşamın her alanında görmemiz mümkündür

Ahşabın mevcut albenisi ufak dokunuşlarla daha da yüksek bir hale getirilebilir

Ahşap, sahip olduğu özellikleriyle güzeldir

Betimlemeler

Kültürlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli Bir Nesne” olarak kabul edilip özümsemesi olgusu, “Ahşap Güzeldir” zemininde aşağıdaki 5 orijinal betimlemeyle takdim edilmiştir. Mevcut betimlemelerin içeriği, kendine özgü bir kurguda olup tasviri teşkil eden ayrıntı, her betimlemenin ilk satırında vurgulanmıştır. Buna göre, koyulaştırılmak suretiyle belirginleştirilen ilk cümle, betimlemenin

hem bir ön başlıktır hem de giriş cümlesidir.

...birinci betimleme: 1043 sözcük...

Ahşap, sahip olduğu özellikleriyle güzel bir varlıktır. Esasen bir nitelendirme sıfatı olan “güzel” olgusu, duyguların değerlendirilmesi kapsamında, estetik kavramının önemli bir konusudur ve insanoğlunun geçmişten beri üzerinde önemle durduğu bir husustur. Dilimizde mana itibarıyla “güzel” ifadesi; isimlerin önüne gelerek (nasıl sorusunun cevabı olmak üzere) söz konusu isimlerin kalıcı özelliklerini göstermek suretiyle, onları nitelendirip belirten bir sıfattır. Buna göre, “güzel” ifadesi; algısal olarak beklenen(ler)e uygun düşen, duyguları okşayan, haz duymayı sağlayan izafi bir özelliğe karşılık gelir, iyi olma hoşnutluğuyla beğenmeyi ve memnuniyeti gösterir. Bu açıklamadan da anlaşılacağı üzere, ahşaptan yapılmış bir eşyanın (veya bir araç-gerecin ya da bir uygulamanın) görsel biçimindeki uyum ve boyutsal ölçülerindeki dengeyle insanlar üzerinde bir beğeni uyandırması, güzellik olgusu kapsamında “güzel” sıfatıyla değerlendirilir.

Ağaçlardan elde edilen doğal bir malzeme olan ahşap, doğasında barındırdığı kendine has özellikleriyle güzel bir varlıktır ve doğası gereği içerikle biçimden örülmüş bütünleşik ahenkli bir bileşim içerisinde bulunduğu için, adeta başlı başına bir sanat eseri gibidir. Ahşabın insanoğlu için vazgeçilmez bir tutku olmasının altında yatan temel unsur, onun herkesçe beğenilen ve değerli oluşu kanıksanan güzel bir varlık olmasından ileri gelmektedir.

En güzel şey doğadır. Doğa; bir şeyin özü (veya karakteri) olarak tanımlandığı gibi, kendini sürekli olarak yenileyen ve değiştiren (canlı ve cansız maddelerden müteşekkil varlıkların hepsini kapsayan) öznel bir ortam olup canlıların yaşama alanıdır. Ahşap, doğada yetişen ağaçlardan

elde edildiği için, doğanın bir yansımasıdır. Ahşap, doğadan gelen bir malzeme olarak kendine has karakteristik özelliklere sahiptir. Ahşabın anatomik yapısı ve kimyasal içeriği ile fiziksel ve mekanik özellikleri, onun doğasını oluşturur.

Doğası gereği sahip olduğu tüm özellikleriyle, ahşabın doğasında güzellik vardır, ahşap bu sebeple güzel bir varlıktır ve güzelliğiyle değerli bir nesnedir. Doğal ve organik bir malzeme olan ahşap, doğallığıyla sağlıklıdır, çevre dostudur. Özgül ısısı yüksek olduğu için ahşap sıcaktır. Doğasını teşkil eden dokusuyla, deseniyle kendine özgü bir albenisi vardır. Görsel albenisi ve sıcaklık hissine istinaden ahşap estetikdir. Kolay işlenebilir bir özelliğe sahiptir, el ile dahi işlenmesi kolaydır. Ahşap sahip olduğu bu özellikleriyle güzeldir ve insan hayatıyla iç içedir. Gözenekli ve lifli yapısı sebebiyle statik elektrik yükünü bünyesine çektiği için, ahşaba dokununca (ahşapla fizyolojik temas halinde) insana bir rahatlama hissi verir. Rengârenk deseni ve dokusu bağlamında sahip olduğu görsel albenisi sebebiyle bakışları üzerine çektiği için, ahşaba bakılınca insana bir huzur ve güven hissi verir. Elde edildiği ağacın aromatik özüne bağlı olarak sahip olduğu hoş kokusu sebebiyle ortama enfes bir koku yaydığı için, ahşabın konuşlandırıldığı mekanda bulunulunca insanda (harikulade bir ağaç kokusunu koklamaya bağlı olarak) bir sakinleşme ve dinginlik hali oluşur. İşte ahşap böyle bir şeydir, insanın duyarına hitap eder. Sahip olduğu güzel özellikleriyle insanın duyarıyla uyumlu bir içsellikte olan ahşabın günlük hayatın içerisinde yaygın şekilde kullanılması, onun insanlar nezdinde neden vazgeçilmez olduğunu apaçık ortaya koymaktadır. Etrafında (ve hemen yanı başında) ahşabın bulunduğu ahşapseven bir bireyin kendisini iyi hissetmesinde ve mutlu olmasında, ahşabın ona her zaman tebessüm eden (her zamana yanında olan) bu dost halinin şüphesiz büyük katkısı vardır.

Ahşap, doğası gereği hassas ve narin bir malzemedir. Özellikle üzerine işlenen el emeği göz nuru sanatsal işlemler ile zarif üst yüzey uygulamaları, ahşabı narinleştirir ve hoş bir görseelliğe kavuşturur. Ağaçlardan elde edilen doğal bir malzeme olan ahşap, esasen kendine özgü bir kişiliği olan değerli bir varlıktır. Önceki nesillerden kalma ahşap bir eşya ile araç-gereç veya uygulamaya baktığımızda, ahşabın üzerine nakşedilmiş her işlemin gizemli bir anlamının olduğunu çıkarmak çok zor değildir. Ahşapseven bireyler olarak ahşaba her bakışımızda, onun aslında bizimle konuştuğunu görürüz, bize geçmişten bir şeyler fısıldadığını işitiriz. O bu haliyle masum bir sessiz çığlık haykırması içerisinde hem geçmişimize ait anıları hem de başka kültürlere dair tasvirleri bünyesinde barındırır ve bizim onunla göz göze gelip konuşacağımız anı bekler. Ahşap, sanatsal mevcudiyetiyle zariftir ve geçmişe dair içerdiği işlemlerin somut ve/veya soyut anlamları ile çok değerli bir varlıktır.

Geçmişten günümüze (sürdürülebilir ormanlar sebebiyle kaynağı yenilenebilir bir doğal malzeme olan) ahşap; güzelliğine atfen estetik değerli yüksek, kolay işlenebilir, kolay şekil verilebilir karakteriyle, muhtelif gereksinimleri karşılamaya yönelik değişik amaçlarla eşya (veya araç-gereç ya da uygulama) olarak günlük hayatın içerisinde sıkça kullanılmıştır. Ahşap, insanların birbirleriyle iletişime geçmelerine bağlı olarak ortaya çıkan etkileşimler dolayısıyla, sanatsal yaklaşımlar ile konstrüksiyonel uygulamaların bir kültürden diğerine ve aynı zamanda nesilden nesile aktarılmasında toplumların ve bireylerin istifade ettiği yaygın bir araç olmuştur. Ahşap bu vesileyle, farklı kültürleri kaynaştıran ve aynı kültürün nesillerini birbirine bağlayan önemli bir köprü vazifesi görmüş, gelmiş geçmiş bütün topluluklarda bu özelliğiyle vazgeçilmez bir tutku haline gelmiş ve yeni kuşaklara takdim edilmek üzere

kurgulanmakta olan eşyalar ile araç-gereçlerin ve uygulamaların ilham kaynağı olmuştur.

Ahşap, günlük hayatımızın içerisinde üstlendiği misyonuyla, yaşamımızı kolaylaştıran özelliğiyle her zaman bizim vazgeçilmez tutkumuz olmuştur. İnsanlığın yaşı göz önüne alındığında, ahşap da en az insanoğlu kadar yaşlıdır. Bu öylesine bir yaşlılıktır ki (yetiştirirken üzerine titrediği çocuğunun gözünde ihtişamlı bir karakterle özdeşleşen ihtiyar bir babanın durumunda olduğu gibi) babasını bağrına basmış vefakâr bir evladın babası için söylediği “işte bu ak saçlı (sökük dökük lakin başı dik) yaşlı adam benim babamdır” haykırışıyla açığa vurulan (derin bir iftihar duyma tasvirinin özünü teşkil eden) onurlandırmaya eşittir. Ahşap böylece sanki bir çocuk gibi (ve sanki kocamış mağrur bir adam gibi) şefkate, korunmaya, sevgiye muhtaçtır. Ahşaba şefkatle yaklaşılmazsa, onun narin yapısı kırılabilir.

Ahşap, hakikaten hassas ve narin bir mevcudiyettir. Bu nitelime, ahşabın korunmaya ve sevmeye muhtaç naif bir varlık olduğunu betimlemek için söylenmiş olup üzerine titreyip emek verilmesi gereken değerli bir nesne olduğunu tasvir etmektedir. Ahşap, canlı bir organizma olan ağaçların meydana getirdiği, lifli (ve gözenekli) doku özelliğine sahip organik esaslı doğal bir yapı içerir. Ahşap, doğal ve organik yapısı itibarıyla estetikdir. Bununla birlikte, doğal haldeyken hassastır ve narindir. Doğallığı sebebiyle, abiotik ve biyotik muhtelif zararlıların tahribatına karşı hassas ve narin bir hüviyete sahip olduğu için, kullanılma öncesinde gerekli teknik hazırlıklar dâhilinde ön koruması yapılarak güvenle kullanılacak dayanıklı bir malzeme haline getirilmelidir. Ahşabın (kullanılması öncesinde bazı hazırlık faaliyetleriyle) koruma altına alınması (onun ideal bir malzeme haline getirilmesi amacıyla yapılan teknik işlemler olup) onun mevcut doğallığından ve sahip olduğu asaletinden hiçbir şey kaybettirmez.

Ahşabın bir malzeme olarak kullanılması sürecinde, gerekli ön hazırlıklara tabi tutularak korunmak suretiyle işlenmesi halinde muteber bir malzeme haline gelir. Bu bağlamda, bir kültürlerarası etkileşim aracı olan ahşabın (eşya, araç-gereç, uygulama amacıyla kullanılmasında) idealize bir malzeme haline getirilmesi amacıyla (ve/veya ahşabın güzelliğinin ebedileştirilmesi maksadıyla) geçmişten günümüze tüm toplumlarda benzer veya aynı şekilde hazırlık faaliyetlerinin yürütüldüğü, ahşabın korunmaya çalışıldığı ve üst yüzey işlemlerinden geçirildiği görülmektedir. İlk çağlardan beri gerçekleştirilen bu faaliyetlerin özünde, ahşabın ağaçlardan elde edilen güzel bir malzeme olduğu gerçeği vardır.

...ikinci betimleme: 1081 sözcük...

Ahşap, tarih boyunca güzelliğiyle öne çıkan doğal bir malzemedir. Ahşap tarihin ilk zamanlarından bu yana, medeniyetin gelişmesi sürecinde, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamada ve muhtelif gereksinimlerini gidermede, insanların yanı başında bulunmuş ve günlük hayatın bizzat içerisinde yer almıştır. Ahşabın bu şekilde öne çıkmasında, onun doğallığının yanı sıra kolay işlenebilir bir malzeme olmasının ve doğal haliyle görsel yönden iyi bir albeniyeye sahip olmasının büyük etkisi vardır. Ahşabın özgül ısısının yüksek olmasına atfen (hem fizyolojik hem de psikolojik etki sebebiyle) estetik değerinin sıcak ve güzel olarak tanımlanması, geçmişten bugüne (ve yarına) tüm kültürlerde ahşabı vazgeçilmez bir tutku ile seçkin bir malzeme olarak öne çıkaran diğer önemli unsurdur.

Ahşap, sürdürülebilir ormanlar nezdinde (ahşap üretmek amacıyla kesilen belli özelliklerdeki ağaçların yerine en az iki adet fidanın dikilmesi esasına göre özenle yetiştirilen) ağaçlardan elde edilen doğal bir varlık olup (doğadaki ağaçlardan elde edilmesinde ve) kaynağının yenilenebilir olmasında bir sorun yoktur. Kolay elde

edilebilir doğal bir varlık olmasından dolayı, ahşap hep yanı başımızda olmuştur. Öyle ki, insanların temel ihtiyaçlarını karşılamada kullanılmakta olan ahşabın mevcut kullanım alanları, teknolojinin gelişmesiyle genişlemiş ve günümüzde daha fazla alanda kullanılır hale gelmiştir. Günlük hayatımızın içerisinde kullanmakta olduğumuz eşyalara ve araç-gereçlere bakacak olursak, bu durumu fark etmek hiç de zor değildir. Eğer onu görebilecek gözle bakacak olursak, ahşap bize tüm güzelliğini, kullanılabilirliğini ve içimizi ısıtan dostane sıcaklığı ile samimiyetini gösterir. Ahşabı, ağaçlardan elde edilmesine istinaden doğadan gelen canlı bir varlık olarak görürsek, onun aslında vazgeçilemez, yeri doldurulamaz (başka bir madde ile ikame edilemez) değerli bir nesne olduğunu görürüz. İçeriğini ve kullanım alanlarını iyice idrak ettiğimizde ise, ahşabın bizler için vazgeçilmez bir tutku haline gelebileceğini sualsiz kanıksarız.

Ahşap; işlevselliğine istinaden çok kullanışlı olmasıyla yaygın şekilde günlük hayatımızda kullanılan doğal ve organik bir yapıya sahip malzemedir, görsel albenisiyle estetik değeri yüksektir, özgül ısısı yüksek olduğu için sıcaktır, hafif ancak yüklenme halinde yük(ler)e karşı dayanıklıdır. Ahşap, doğasına atfen mucizevi özelliklere sahip seçkin bir malzeme olup sesi iletme ve yutma kurgusu sayesinde sesi yaydığı gibi yalıtır, ısıyı soğurtmak suretiyle sıcak-soğuk ısı farkını dengeler. Ahşap, bunlara ilaveten diğer pek çok özelliği ile geçmişten günümüze önemli bir kültürlerarası etkileşim aracı olmuştur. Ahşabın doğasını görüp anlayan ve bu özellikleriyle onun farkına varan ahşapsever bireyler, kendine özgü özellikleriyle güzel bir malzeme olan ahşaptan hiç vazgeçmezler. Kültürlerarası etkileşim aracı olarak ahşabın vazgeçilmez bir tutku olması, onun kendine has nitelikleri ve nicelikleri dahilinde irdelenebilir. Bir kere ahşabın kendine özgü çok farklı bir havası vardır. Öyle ki

yaşamımızın her alanında kullandığımız ahşap; insanı birden içine çeken, her zaman insanın yanında olduğunu ona hissettiren sadık bir dost timsalidir. Esasen bir can dost olan ahşap, insanın anılarını senelerce saklayabilir, nesilden nesile aktarabilir. Ahşap sözcüğünü söylerken vurguladığımız “ş” harfinin samimiyetiyle karşılaşır sanki “şeker” demişçesine şeker kadar tatlı bir şeyle hisleniriz. Bu, aslında ahşapsever bireylerin ahşabı ne kadar sevdiğinin bir göstergesidir ve ahşabın vazgeçilmez bir tutku ile güzel bir malzeme olarak kanıksandığının ifadelendirilmesidir. Kültürlerarası etkileşim aracı olan ahşabın vazgeçilmez bir tutku olması, sahip olduğu etkileyici görselelikteki estetik yapısıyla onun kolay işlenebilir ve çeşitli süslemelerle süslenebilir olmasıyla öne çıkan özelliği dahilinde, hayatımızın her alanında yaygın bir şekilde kullanılmasıyla da ilişkili bir husustur. Ahşabın vazgeçilmezliği, insanoğlunun ahşabı her daim yanı başında bulundurmasıyla örneklenebilir. Öyle ki, dünya kuruldu kurulalı insanlar tarafından vazgeçilmez bir tutku ile kullanılan ahşap, seçkin bir malzeme olarak geçmişten günümüze sürekliliğiyle hayatın her alanında öne çıkmıştır. Ahşap öte yandan, biyotik ve abiyotik etkenler karşısında hassas ve narin bir yapıya sahiptir. Bu özelliği dolayısıyla, ahşabın kullanılma öncesinde hazırlanarak bir koruma altına alınmasında fayda vardır. Ahşabın kullanılma öncesinde (idealize hale gelmesini teminen) koruma altına alınması gayesiyle tüm toplumlarda eşdeğer faaliyetlerin yapıldığı görülmektedir. Bu durum, vazgeçilmez bir tutku ile kullanılan ahşaba insanlık nezdinde verilen önemin göstergesidir.

Ahşap, biyolojik yaşam döngüsüne katılan doğal bir varlık olan ağaçlardan elde edildiği için hassas ve narin bir mevcudiyete sahiptir. Bu sebeple, herhangi bir ön koruma işlemi yapılmadan (veya başka bir deyişle, ahşabı ideal bir malzeme hüviyetine ulaştıracak hazırlıklar

tamamlanmadan) imalata veya üretim sürecine başlanması durumunda, ahşap bazı unsurların olası etkileri karşısında yeterince dirençli olamayabilir. Örneğin; sürtünme veya çarpma ya da düşme gibi etkilerle meydana gelen darbelere karşı yeterli mukavemeti ortaya koyamayabilir, pigment dejenerasyonuna meyilli kimyasalların renk değiştirici etkilerine maruz kalabilir, özellikle son ürüne dönüştürüldükten sonra ıslandığında (bünyesine su alma sebebiyle) boyutlarında şişme meydana gelebilir ve kuruması halinde (bünyesinden su kaybetmesi sebebiyle) boyutlarında daralma meydana gelebilir, küflenmeye ve çürümeye sebep olan mantarlar tarafından küflenme veya çürüme biçiminde zarar görme riski altında bulunabilir, kemirici ya da oyucu böcekler ile diğer biyolojik organizmaların tahribatına uğrayabilir, yangın halinde alevlenip tutuşabilir ve yanabilir. Burada örneklenen tüm olumsuzluklar, ahşabın doğal ve organik bir malzeme olarak üzerine özellikle kol-kanat gerilmesini gerektirecek kadar hassas ve narin bir mevcudiyete sahip olduğunun yeterince göz önüne alınamamasından ve gerekli özenin gösterilememesinden kaynaklanmaktadır. Oysa, ahşap sahip olduğu özellikleriyle eşsizdir ve harikulade bir malzemedir. Bu noktada; ahşabı herhangi bir amaçla bir malzeme olarak kullanmaya yönelik yapılan aceleci tutum ve davranışlar, hatalı kurgular ile yanlış tasarım ve önermeler, ahşabın idealize bir malzeme hüviyetiyle kullanılabilirliği üzerinde maalesef sınıyıcı bir etken olmaktadır. Ahşap doğal halde kullanıldığında bir dereceye kadar dayanıklı olsa da kullanım yeri ile kullanılma sırasında ortaya çıkabilecek canlı ve/veya cansız bazı etmenlere karşı duyarlıdır, çünkü ahşap doğal halde hassas ve narin bir mevcudiyeti olan bir malzemedir. Bu sebeple, öngörülen kullanım amacı ve kullanılma biçimi kapsamında (ahşabın kullanılma öncesinde) ahşabı korumak (ve ideal bir malzeme haline getirmek) için uygun

tedbirlerin alınması (ahşabın kullanılma öncesinde hazırlanması) gerekmektedir. Doğal bir malzeme olan ahşap kolay şekillendirilebilme özelliğine sahip olduğu için değişik amaçlarla yaygın şekilde günlük hayatın içerisinde kullanılmaya müsaittir ve eğer (kullanımı öncesinde) gerekli hazırlık işlemleri yapılarak koruma altına alınmışsa (öngörüldüğü haliyle) işlevselliğini uzun yıllar sürdürür ve kullanım amacı bağlamında insanlığa hizmet verir.

Şurası bir gerçek ki, ahşap; doğru bir şekilde (yeterince) kurutulduğunda, emprenye adı verilen koruma işlemleri uygulandığında, cilalama gibi yüzeyinde katman oluşturucu üst yüzey işlemlerine tabi tutulduğunda, nesilden nesile geçen (evladiyelik tiplmesiyle uzun süre ayakta kalabilen) dayanıklı bir malzeme haline gelir. Esasen, ahşabın nesilden nesile aktarılan ve kültürden kültüre geçen bir eşya veya bir araç-gereç ya da bir uygulama olması, onun bariz bir özelliğidir. Eski çağlardan beri her çağda bütün toplumların öncelikli bir malzeme olarak kullandığı ahşabın; ön koruma işlemleri ile teknik hazırlığı yapılmadan kullanılması halinde, abiotik ve biyotik zararlıların çeşitli etkileri karşısında zafiyet içerisinde olabildiği hususu, aynı mantıkta kabullenilmiş bir gerçeklik olup tüm kültürlerde ahşabı ideal şekilde kullanmaya yönelik benzeşik faaliyetlerin yapıldığı görülmektedir. Bu örnekleme, birbirlerinden kültür yönüyle farklı olan toplumların (ahşabı bir malzeme olarak kullanma sürecinde) ahşaptan uygun şekilde faydalanmaya dair bir amaçla, ortak fikir birliği dahilinde birbirleriyle eşdeğer duygu ve düşünce içerisinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu durum, ahşabın güzel bir malzeme olduğunun ve ahşabın evrenselliğinin tipik bir göstergesidir.

...üçüncü betimleme: 1196 sözcük...

Geçmişten günümüze güzelliğiyle ve sağladığı pek çok faydasıyla hayatımızın

önemli bir parçası olan ahşabı gündelik yaşamın her alanında görmemiz mümkündür. Ahşap, estetik değeri ve kolay işlenebilir doğal yapısıyla, günlük hayatın içerisinde bizlere sağladığı pek çok faydası sebebiyle vazgeçilmez bir tutku halinde kullandığımız değerli bir nesnedir. Ahşap güzel bir varlıktır. İnsanın kendisini güvende hissetmesini sağlayan, görsel albenisi yüksek olduğu için insanın içini ısıtan, ruhen insanı rahatlatıcı özelliğe sahip olan canlı bir varlıktır. Bu özellikleriyle, ahşap hayatımızın olmazsa olmaz önemli bir parçası durumundadır. Ahşabı kullandıkça ondan vazgeçemeyeceğimizi fark ederiz ve vazgeçilmez bir tutku ile hayatımızın hemen her alanında ahşabı kullanmayı yeğleriz.

Ağaçlardan elde edilen doğal ve organik bir malzeme olan ahşap, doğası gereği çevre dostudur. Ahşap güzeldir, estetik değeri yüksektir, konuşlandırıldığı ortam(lar)a uyum sağlama yetisindedir, öngörülen biçimde ve formda kolayca şekillendirilebilir özelliktedir, kolay işlenebilir bir malzeme olduğu için çok kullanışlıdır. İlave birçok özelliğinin ötesinde, burada bahsedilen bu özellikler bile ahşabı sevmemiz için kafidir. Burada bahsedilen özellikler dahi ahşaptan vazgeçemeyeceğimize dair öne çıkan nedenlerdir diye konuşulabilir. Ahşap, burada örneklenenlerin yanı sıra sahip olduğu tüm özellikleriyle bizlere sağladığı sayısız faydası ile aslında bizim için sadece bir nesne değil, bağrımıza bastığımız sadık bir arkadaş, bir can dost gibidir. Ahşap sayesinde kendimizi iyi hissederiz, yalnızlığımızı onunla gideririz, hüznümüzü ve sevincimizi onunla paylaşıyoruz. Bizim için ahşabın vazgeçilmez olmasının ve her daim onu yanı başımızda görmek isteyişimizin sebebi budur.

Ahşap kendine has özellikleriyle vazgeçilmezdir, öyle ki hem yapısal anlamda hem de görsel anlamda hayatımızın pek çok alanında

kullanılmaktadır. Ahşap tarih öncesi çağlardan beri insanların temel ihtiyaçlarını karşılayan ve muhtelif gereksinimlerini gideren, gündelik hayatın içerisinde yaygın şekilde kullanılan doğal ve organik bir yapı malzemesidir. Çok eskiden beri yaşamımızın birçok alanında kullanılmış ve (etrafımızdaki pek çok eşya ile araç-gereç ve uygulama nezdinde) halen de kullanılmaya devam etmektedir. Yaşam kalitesinin önemli bir göstergesi olarak organik yaşam tarzının öne çıktığı günümüzde, organik yaşam tarzını pekiştirici öznelikte doğal bir malzeme olan ahşabın gelecekte de seçkin bir malzeme sıfatıyla kullanılacağı aşıkardır. Geçmişten günümüze uygulanmış şekli itibariyle, ahşap tek başına kullanılan bir malzeme olmakla birlikte, diğer malzemelerin tamamlayıcısı (veya destekleyicisi) olarak da kullanılmıştır. Ahşap kendine özgü doğallığı ile günlük hayatta öne çıkan bir malzemedir. Konuşlandırılma bağlamında ahşap malzemenin bulunması gereken yerlerde, başka malzemelerden yapılan çalışmaların ahşabın yerine konuşlandırıldığını, ikame edildiğini görüyoruz veya ahşaptan yapılmamış olmasına rağmen (sanki ahşaptan yapılmışçasına) başka madde esaslı bir eşya veya araç-gereç ya da uygulama üzerinde ahşap görüntüsü verilerek bazı uyarlamaların yapıldığına rastlıyoruz. Bu tür çabalar, görsel albeni performansı yüksek bir malzeme olan ahşabın doğallığına atfen, güzellik ve doğallık nezdinde betimlemeye yönelik uyarlamalar olsa da bunlar asla ahşabın ikamesi olamaz (ahşabın yerine geçemez), çünkü ahşap ağaçlardan elde edilen gerçek bir doğal malzemedir.

İnsanlığın başlangıcından bu yana ahşap her zaman hayatımızın içerisinde yer alan önemli bir objedir. Bu perspektifte, ahşap (kültürlerarası etkileşimin etkisiyle) medeniyetin gelişmesinde insanoğlunun faydalandığı seçkin bir malzeme olmuştur. İnsan toplulukları (kültürlerarası etkileşim dahilinde) birbirlerinin duygularından ve

düşüncelerinden etkilenirler. Buna göre, kültürlerarası etkileşim; farklı kültürlerle sahip topluluklar arasında gerçekleşen bir olgudur ve insanlık nezdinde medeniyetin gelişmesini sağlamıştır. Ahşabın kültürlerarası etkileşimde bir araç olması, insanoğlunun ihtiyaçlarını karşılama gereksinimiyle başlar. Her kültürün kendine özgü ortaya çıkan ahşap kültürü, zamanla farklı kültürlerin birbirlerinden etkilenmesiyle ortak bir algıya ulaşarak kültürler arasında yaygınlaşıp benzeşik bir olgu haline gelir. Bu kapsamda, bir kültüre ait öznel bir şey (simge, sembol, motif, tarz veya yaklaşım) ahşap aracılığıyla başka kültürlerin özelliğini de taşımaya başlar veya başka kültürlerle de aynen ya da benzer şekilde aktarılır. Ahşabın işlenmesi ve ahşap üzerine yapılan işlemler, bireysel ya da toplumsal duygu ve düşünceler ile tutum ve davranışları ifade etmeye yönelik bir yaklaşım olarak değerlendirildiğinde, ahşabın farklı kültürleri ve aynı kültürün kuşaklarını (birbirlerini tanıyıp anlama bağlamında) birbirlerine yaklaştıran önemli bir kültürlerarası etkileşim aracı olduğunu söyleyebiliriz. Etrafımıza baktığımızda gördüğümüz ahşaptan yapılmış veya ahşapla desteklenmiş birçok eşya ile araç-gereç ve uygulama kapsamında, geçmişte kullanıldığı haliyle ya da benzer şekilde bugün de ahşap kullanılmakta olduğuna göre, (insanlık nezdinde, kültürlerarası etkileşimin gerçekleşmesi sürecinde) insanların birbirleriyle iletişime geçmelerinde, ahşabın tüm nesiller boyunca önemli bir rol oynadığını açıkça söyleyebiliriz. Bu bahisle, ahşap kültürlerarası etkileşim aracı olarak insanlık nezdinde vazgeçilmez bir varlıktır. Tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar, ahşap her zaman yanı başımızda duran bir malzemedir. Günlük hayatımızın her noktasında ahşap eşyalar ile ahşap araç-gereçler kullanıyoruz ve ahşap uygulamalarla karşılaşırız. Ahşap kolay işlenebilir bir malzeme olduğu için, insanlar duygu ve düşüncelerini hem değişik motiflerle ve figürlerle hem de çeşitli sembollerle ve işaretlerle ahşabın

üzerine işlemek suretiyle (bunların yansıtılmasına olanak sağlayan bir vasıta olarak) ahşabı kullanmıştır. Bu vesileyle, vazgeçilmez bir tutkuyla kullanılan ahşap, farklı kültürlerin etkileşimini sağlayan, kuşaklar arasındaki iletişimi gerçekleştiren, duygu ve düşüncelerin kültürler ve nesiller arasında aktarılmasında öncelikli olarak kullanılan seçkin bir malzeme durumundadır.

Tarih boyunca, insanlar ahşabı birçok ihtiyaçlarını karşılamak (ve gereksinimlerini gidermek) için eşdeğer biçimde veya aynı mantıkla kullanmıştır. Bu noktada, ahşap; insanlık tarihi boyunca (kullanılma tarzı itibarıyla) aynı veya benzeşik tiplerle kullanılagelen önemli bir kültürlerarası etkileşim aracıdır. Ahşabın sahip olduğu öznel özellikler vesilesiyle, farklı kültürler arasında ve aynı kültürün kuşakları arasında birbirlerini tanıma ve birbirlerinin farkına varma hususunda (insanların birbirleriyle bağ kurmasında) ahşap oldukça etkili bir araç olmuştur. Ahşabın kolay erişilebilir bir doğal malzeme olması, tarih boyunca tüm toplumlarda onun vazgeçilmez bir tutku ile kullanılan güzel bir varlık olarak kanıksanmasını pekiştiren önemli bir unsurdur. Buna karşın, ahşap iyi bir şekilde hazırlanmadan kullanıldığında, bazı faktörlerin olumsuz etkilerine maruz kalabilecek bir içselliğe sahiptir. Bu sebeple, kullanılma öncesinde gerçekleştirilecek bir dizi hazırlıklarla ahşabın korumalı hale getirilmesi, onun işlevselliği bakımından elzemdir. İnsanlık tarihi boyunca, tüm kültürlerde ahşabın bu durumu dikkate alınmış ve ahşabın dayanıklılığı ile işlevselliğini arttırmaya yönelik çalışmalarda bulunulmuştur. Ahşabı hazırlamaya ve korumaya dair yürütülen bu çalışmalar sayesinde (ahşabın kullanım amacına göre hazırlanması ve koruma altına alınması hakkında) bugün kapsamlı bir teknik bilgiye sahip olunduğu yadsınmaz bir gerçektir.

Kültürler ve nesiller arasında etkileşimi sağlayan önemli bir vasıta olan ahşap, doğallığı sebebiyle (organik yaşam tarzı mantalitesi uyarınca) günlük hayatın içerisinde çokça tercih edilen, kolay şekillendirilebildiği için pek çok yerde tercihen kullanılan bir malzeme olmasına karşılık, doğal halde kullanıldığında çevresel etmenlere karşı duyarlı bir malzemedir, doğası gereği hassas ve narin bir mevcudiyettir. Başka bir deyişle, ahşap çok kullanışlı olmasıyla birlikte, tıpkı bir çocuk gibi hassastır ve narindir, ilgi ve alaka ister, emek ister. Sözün özü, ahşabın kullanım yerindeki çevresel koşullara ve kullanılma süresince ortaya çıkabilecek olası muhtemel zararlı unsurlara karşı dayanıklılığı, ahşap doğal haldeyken yeterli seviyede olamayabilir. Ahşabın doğadan (ağaçlardan) elde edilen doğal ve organik bir malzeme olması, abiotik ve biyotik etmenlere karşı hassas ve narin bir mevcudiyet olmasına neden olduğu için, öngörülen kullanım amacına uygun düşecek şekilde hazırlanması ve bir koruma altına alınması gerekmektedir. Zira ahşap doğal yapısı itibarıyla biyolojik zararlılar ile fiziksel-kimyasal-mekanik içerikli zararlıların tahribatına maruz kaldığında (etkilenme derecesine göre) kısmen veya tamamen zarar görebilecek bir hassasiyettir. Bundan ötürü, ahşabın evladiyelik bir malzeme hüviyetiyle kullanılabilmesi için, kullanılması öncesinde bazı hazırlıklarla kullanım yerindeki koşullara uygun hale getirilmesi ve kullanılmaya başlanmadan önce koruma altına alınması gerekmektedir. Ahşabın uzun ömürlü bir malzeme olarak kullanılabilmesi için gerekli olan bu hazırlık faaliyetiyle, zararlı etmenlerin etkilerinden onun uzak tutulmasını sağlayacak bir koruma kalkanı sağlanmış olacaktır. Bundan dolayı, ahşapsever bireyler, ahşabı kullanma sürecinde, onu koruma altına almak amacıyla pek çok yöntem geliştirmişlerdir. Eski zamanlardan bu yana aynı şekilde ya da eşdeğer mantıkla başvurulan bu uygulamaların amacı, ahşabı korumanın yanı sıra ahşaptan en üst

düzeyde faydalanmak, ahşaptan yapılmış eşya ile araç-gereç ve uygulamanın kullanma süresini uzatmak, güzel bir malzeme olan ahşabın bir sonraki nesile aktarılmasını sağlamaktır.

...dördüncü betimleme: 1163 sözcük...

Doğası gereği esasen bir sanat eseri durumunda olan ahşabın güzelliği ve estetik değeri nezdinde mevcut albenisi ufak dokunuşlarla daha da yüksek bir hale getirilebilir. İnsanlığın varoluşuyla birlikte onun temel ihtiyaçlarını karşılayan, medeniyetin gelişmesinde önemli rol oynayan ahşap, anatomik yapısı ve kimyasal içeriği ile fiziksel ve mekanik özellikleri dahilinde kendine has özelliklere sahiptir. Bunun yanı sıra, bireysel veya topluluğa ait duygu ve düşüncenin ifade edilmesi vasıtası olarak kültürlerarası etkileşimde öne çıkan önemli bir malzemedir. Ahşap, toplumun kendine özgü koreografisi nezdinde, zanaatkar veya sanatçılar tarafından öznel öbeklerle işlenip insanlığa takdim edilen değerli bir malzeme olarak, nesillerdir insanoğlunun hizmetinde olmuş seçkin bir malzemedir. Ahşap, kullanım alanlarının çok yaygın olmasıyla, tersten okunduğunda “pas(h)a” sözcüğünün azametiyle, normal telaffuzundaki “ahşap” sözcüğünün vurgusunu perçinleyen “ş” harfinden ötürü “şeker” sözcüğünün tatlımsı duyguyu çağrıştırmasıyla muhteşemdir. Ahşap bir sevdadır, vazgeçilmez bir tutku ile tercihen kullanılan öznel bir malzemedir. Ahşabın farklı kültürlerle sahip toplumlar tarafından aynı veya benzer şekilde kullanılması, onun her toplum tarafından kabul gördüğünün ve her toplumun gönlünde yer edindiğinin göstergesidir.

Eski çağlardan beri farklı toplumlar arasında ve aynı toplumun nesilleri arasında (tekil veya çoğul eşya veya araç-gereç ya da uygulama biçiminde) sürekli olarak aktarılan bir malzeme olan ahşap, bu haliyle bir kültürlerarası etkileşim aracı olması sebebiyle vazgeçilmezdir. Bir toplumu oluşturan bireylerin duygu ve

düşüncelerinin yanı sıra (toplumsal davranışa ilişkin ipuçlarını barındıracak şekilde) toplumun mevcut kültürel değerlerinin ahşap üzerine uygulanan işlemlerle ifadelendirilmesi ve/veya topluma özgü fikirsel yaklaşımların ahşabın işlenmesine dair uygulamalarla gün yüzüne çıkartılması, hem farklı kültüre sahip toplumlar arasında hem de aynı kültüre sahip toplumların nesilleri arasında izafi bir iletişimin sağlanmasına ve göreceli bir etkileşimin gerçekleşmesine neden olur. Bu mekanizma sayesinde, kaynak-alıcı biçiminde iletişimi başlatan ile iletişime geçilen arasında bir kültürlerarası etkileşim gerçekleşir. Bu perspektifte, ahşap; hazırlanma ile işlenme ve kullanılma bağlamında, toplumların ve nesillerin benzer mantaliteye erişmesini teminen kültürlerarasında pekiştirici bir işlevselliğe sahip olup medeniyetin gelişmesine katkı sağlar. Bir topluma ait olan öznel bir olgunun ahşap ile bir toplumdan ötekine ve bir nesilden diğerine aktarılmasında, bu olgunun bir kültürün ögesi iken, kültürlerarasında aktarılmaya istinaden yayılmasında, ahşap etkili bir araçtır. Ahşap üstlendiği bu misyon ile toplumda bir ahşapsevverlik oluşturur. Öyle ki, bu ahşapsevverlik sayesinde, ahşap günlük hayatın içerisinde yoğun bir şekilde kullanılmaya başlar ve vazgeçilmez bir tutku ile kullanılan seçkin bir malzeme olarak addedilir. Ahşabın insanlığa sağladığı faydalar göz önüne alındığında, ahşabın güzelliği ile estetik değeri fark edildiğinde (farklı toplumlar arasında ve aynı toplumda kuşaktan kuşağa aktarılan ahşaba dair bu duygular sebebiyle) bir tutkuyla ona bağlanmak, ahşabı hayatımızdaki vazgeçilmezler arasında görmek olağan bir durumdur.

İnsanoğlunun varoluşundan beri kullanılan bir malzeme olan ahşap vazgeçilmez bir tutkudur, çünkü ahşap doğaldır, organik ve sağlıklıdır. Ahşabın kendine özgü bir doğası vardır. Doku, desen, renk, koku gibi özellikler, bu öznel doğanın bütünleyici unsurları olup ahşabın estetik değere sahip

olmasında ve ahşabın güzel bir varlık olarak addedilmesinde önemli rol oynarlar. Aslında, geçmişten günümüze ahşabı tüm kültürlerde seçkin bir malzeme olarak öne çıkaran faktörler, onun sahip olduğu anatomik yapısı ve kimyasal içeriği ile fiziksel ve mekanik özellikleridir. Bu bileşenlerin her biri içerisinde daha başka ayrıntılı özellikler de bulunmaktadır. Örneğin, sesi iletip iyi yayması sebebiyle müzik enstrümanlarının yapımında ahşabın özellikle tercih edilmesi, onun akustik özelliğinin bir neticesi olup ahşabın akustik özelliği esasen anatomik yapıya bağlı bir fiziksel özelliktir. İnsanların fikirlerini, duygu ve düşüncelerini sanatsal yaklaşımlarla ahşap üzerinde belirtmesi, bu amaçla dekoratif düzenlemelerde ve süsleme uygulamalarında çeşitli figürler ile motifleri yontmak veya oymak suretiyle ahşaba işleyerek ahşaptan faydalanması, ahşabın kolay işlenebilir bir özelliğe sahip olmasının bir sonucudur. Kolay işlenebilme ve kolay şekillendirilebilme, ahşabın anatomik yapısı ile kimyasal içeriği çerçevesinde hem fiziksel hem de mekanik bir özelliktir. Bu örnekleri değişik özellikler için de yapmak olasıdır. İşin özünde, ahşabın insanlarca öncelikli olarak tercih edilmesi, onun estetik değere sahip olmasıyla ilişkili bir durumdur. Ahşabın estetik değeri ise, halihazırdaki tüm bileşenlerin katkı sağladığı temel bir özellik olup ahşabın kendine özgü doğasının bir sonucudur.

Ahşap, doğal ve organik bir malzeme olduğu için çevre dostudur. Kolay işlenebilir bir yapıya sahip olduğu için el emeği göz nuru hassasiyetinde çok küçük işlemlerden oluşan bezeme ile süsleme ve oyma işleri ahşap üzerinde kolayca yapılabilir. Birim hacimdeki öz kütlesi düşük olduğu için hafiftir ancak yüklenme halindeyken taşıyıcılık özelliği yüksektir. Depreme karşı dayanıklı bir malzeme olup zelzele ve benzeri yer sarsıntılarına karşı (makul bir sınıra kadar) dirençlidir. Deprem halinde ahşap konstrüksiyonlu yapıda, yığılma değil yıkılma biçiminde bir

çökme gerçekleşir, can ve mal kaybı riski azdır, yapının tekrar toparlanıp ayağa kaldırılması kolaydır. Ahşabın kullanımı çerçevesinde ön hazırlıklarla koruma altına alınması ile fiziksel ve mekanik özelliklerinde önemli iyileşmeler gerçekleşir. Bu nedenle, ahşabın bir yapı malzemesi olarak yapılarda konstrüksiyonel amaçla kullanılması avantajlı olabilir. Ahşap sesi iyi ileten bir özelliğe sahip olduğu gibi metodik kurgulanışına bağlı olarak sesi yutmak suretiyle ses yalıtan bir özelliğe de kavuşturulabilir. Ahşabın gözenekli ve lifli yapısı ısıyı soğurma özelliğine havi olup, sıcak-soğuk ortamlar arasında bir bloklayıcı olarak tasarlanan ahşap tarafından ısının dışarıdan içeriye ve içeriden dışarıya iki yüzey arasında dengeli bir şekilde geçirtilmesini sağlar. Ahşap tasarımsal olarak hem ses hem de ısı kapsamında bir filtre veya bir valf gibi davranabilme yetisine haizdir.

Doğal bir malzeme olarak ahşap hassastır, öyle ki korunmaya muhtaçtır. Bu yüzden, eğer ona gereken önem verilmez ise, ahşap malzeme öngörüldüğü şekliyle ve öngörüldüğü süreyle uygun düşmeyen bir kullanılma haline maruz kalır ve yeterince fayda sağlamaz bir konuma gelebilir. Kullanırken ruhsal yönden haz aldığımız ahşabın idealize bir malzeme olarak uzun bir süre kullanılabilmesi için, gerekli ön koruma işlemlerini uygulamalıyız ve imalat ya da üretim öncesi teknik hazırlık faaliyetlerini yerine getirmeliyiz. Mesela, ahşabın su ile olan etkileşiminde onun sudan etkilenip rutubetlenerek şişmesini ve çürümesini önlemek için ahşabı mutlaka kurutmalıyız. Kesme tahtası, spatula, kepçe, karıştırma kaşığı, bal kaşığı, tuzluk-baharatlık, atıştırmalık kasesi gibi yemek hazırlama-pişirme-servis odaklı mutfak araç-gereçleri ile kürdan, doktor muayene çubuğu, dondurma sapı gibi ağız temasıyla kullanılan araç-gereçler ve benzer maksatla faydalanılan muhtelif eşyalar haricinde, ahşabı cilalayarak kullanmak kullanım

yerinde ahşabın tozlanıp kirlenmesini önler.

Ahşap her ne kadar doğal halde dayanıklı bir malzeme olsa da kullanım yerindeki biyotik ve abiyotik faktörlerin etkilerine maruz kaldığında, etkilenme durumuna göre kısmen veya tamamen zarar görmeye meyillidir. Bu sebeple, ahşap (kullanılması öncesinde, kendisi için öngörülen kullanım yerindeki olası muhtemel zararlıların etkilerine karşı) korunmaya muhtaçtır. Ahşabın canlı ve cansız zararlılara karşı korunması için belli bir rutubet miktarına kadar kurutulması gerekir. Ahşabın çeşitli koruyucu maddeler kullanılmak suretiyle değişik yöntemlerle emprenye edilmesi; yangın halinde tutuşup yanmasını geciktirici, mantarlar tarafından çürümesini önleyici, böcekler tarafından (kemirilme ve/veya oyulma biçiminde) tahrip edilmesini dizginleyici gayelerle başvuru olan öznel bir (ahşap koruma) uygulamasıdır. Ahşabın üst yüzeyinde katman oluşturan bir cila işleminin gerçekleştirilmesi ise; tozdan ve kirden yüzeyleri korumak, darbelere karşı yüzeyleri korunaklı hale getirmek ve güneşin soldurucu etkisi ile (nemin yüzeyden içeriye girmesini önleyerek) rutubetlenmeye karşı dayanıklı bir üst yüzey oluşturmak amacıyla gerçekleştirilen teknik bir işlemdir. Ahşabın hassas ve narin bir mevcudiyet olduğu asırlardır bilinen bir gerçeklik olup tarih öncesi çağlardan beri ahşabın kullanılması öncesinde hazırlanarak ön koruma altına alındığı bilinmektedir. Bu noktada, Nuh Peygamberin ahşaptan yaptığı gemisini katranlamak suretiyle, suyun ve dış etkenlerin etkisinden ahşabı koruma yönünde bir amaç güttüğü örneklenebilir. Ahşabın hassasiyeti ve narinliği kapsamında verdiğimiz bu örnek, tarih boyunca değişik kültürlerde benzer şekilde paylaşılıp benimsenmek suretiyle, günümüzde yaygın bir şekilde uygulanan ahşap koruma uygulamalarına yön veren temel bir olgudur.

...beşinci betimleme: 1069 sözcük...

Ahşap, sahip olduğu özellikleriyle güzeldir. Ahşap doğaldır, kolay işlenebilir bir yapıya sahiptir, hafiftir ama yüklenme halinde yüke karşı dayanıklıdır, sıcaklık ile genleşmez, estetik değeri yüksek olduğu için görsel albenisiyle herkese hitap eden (herkes tarafından beğenilen) bir özelliğe sahiptir. Üst yüzey işlemlerine tabi tutularak albeni performansı artırılabilir, örneğin doğasının bir yansıması olarak mevcut koyu rengi açılabilirdiği gibi, açık rengi de koyulaştırılabilir. Bu şekilde renklendirilebilme özelliği dolayısıyla, kullanım amacına ve kullanım yerine uygun düşecek tarzda, ahşap ile mekan/malzeme harmonisi sağlanabilir. Bir sanat eseri içerik ve biçim yönünden nasıl uyumlu ise, ahşabın doğasında da öyle bir uyum vardır. Ahşap adeta yaradanın insanlara bahsettiği bir sanat eseri gibidir. Ahşap güzeldir. Doğadaki ağaçlardan elde edilen doğal ve organik bir varlık olan ahşap (elde edildiği ağacın içerdiği aromatik özüt dolayısıyla) hoş bir kokuya sahiptir, mesela Sedir ağacından elde edilen ahşabın kokusu çok hoştur. Ahşap doğal ve organik bir malzeme olduğu için bünyesinde mikrobiyal unsurlar içermez, ahşap üzerinde bakteri üremez. Bu yüzden ahşap hijyeniktir, sağlıklıdır, güvenlidir. Çocukların oynadığı oyuncakların ahşaptan olması, dondurma sapı ile doktor muayene çubuğunun ahşaptan yapılması, ahşabın hijyenik oluşunun tipik örnekleridir. Ahşap (tek başına kullanılabilirdiği gibi) bütünleyici ve tamamlayıcı bir malzeme olarak da kullanılabilir. Etrafımıza baktığımızda, bu manada pek çok uygulamanın tasarlanıp kurgulanmış olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Ana maddesi ağaç olan ahşabın doğallığı ve öznel özellikleri, onun vazgeçilmez bir tutku ile kullanılmasını temin eder.

Ahşap, insanlar nezdinde iç dünyanın dışa vurumu kapsamında, onu işleyen toplulukların ve kişilerin kültürel değerleri ile duygu ve düşüncelerinin ipuçlarını

gözler önüne seren bir varlıktır. Öyle ki; geçmişten gelen ahşap eşyalar ile araç-gereçler ve uygulamalar çerçevesinde, farklı kültürlerle sahip önceki toplumların ya da aynı kültürün diğer kuşaklarının özellikleri hakkında bir fikir edinilebilir. Ahşap üzerine işlenen motifler, semboller, figürler, velhasıl bu işlemler o kültürün bir izini taşıyarak bir sonraki nesile ya da etkileşime istinaden öbür kültüre aktarılır ve ilk işlemi gerçekleştiren(ler)in tarzı mihenk olmak üzere bu işlem ahşap aracılığıyla aynı veya benzer şekilde tüm insanlığa yayılır. Tıpkı eline bir oyun hamuru alıp onunla oynarken kendine özgü şekiller yapan bir çocuğun iç dünyasının, bu şekillerle yorumlanıp bir anlam çıkartılmaya çalışılması gibi (veya bir kağıda kurşun kalemle çizilen bir resmin mevcut her çizgisinin, aslında onu çizen kişinin iç dünyasından bir şeyler taşıdığına dair bir öngöründe bulunulması gibi), ahşap da onu kullanıp işleyen (üzerine motifler yapan, değişik figürlerle onu süsleyen) kişinin iç dünyasından kopup gelen (duygu yüklü) hisleri taşır, onu işleyip şekillendiren kişinin kültürüne ait izleri bünyesinde barındırır. İşte tüm bu sebeplerden dolayı, ahşap bir kültüre dair değerleri yansıtabilme özelliğiyle, insanlık nezdinde her daim vazgeçilmez bir tutku olmuştur. Ahşabın vazgeçilmezliği böylece baki kalacaktır.

Ahşap insanlığa fayda sağlayan özellikleriyle geçmişten günümüze (ve hatta yarına) önemli bir kültürlerarası etkileşim aracıdır. İnsanlar arasında duygu ve düşünce aktarımında, nesilden nesile (tutum ve davranışlar perspektifinde) bir bağ kurmada, ahşabın rolü çok büyüktür, çok önemlidir. Kültürlerarası etkileşimde bu denli bir işleve sahip olan ahşap, doğal bir malzeme olarak öngörülen kullanım yeri itibarıyla öne çıkan birtakım etmenlerin etkileri karşısında duyarlıdır, hassas ve narindir. Bu sebeple, kullanım amacı doğrultusunda işlenip şekillendirilmesi öncesinde, imalatı

müteakip süreçte son ürün haline getirilip kullanım yerine konuşturulmadan önce, ahşabın bir dizi hazırlık faaliyetlerine tabi tutularak ön koruma altına alınması gerekir. Burada mevzu bahis edilen ön koruma; hangi maksatla kullanılacaksa ona uygun ağaç türünden ahşabın elde edilmesiyle başlayan bir süreç olup doğru tasarım ve uygun konstrüksiyonel kurgu dahilinde ahşabın kurutulması, (gerekliyse emprenye edilmesi), üst yüzey işleminden geçirilmesi biçiminde tarif edilebilir. Ahşabın ideal bir malzeme tiplmesiyle öngörülen amaç dahilinde kullanılması öncesinde, ahşabın hazırlanmasına ve ön koruma altına alınmasına ayrı bir özen gösterilmelidir.

Ahşabın vazgeçilmez bir tutku ile kullanılmasında (her ne kadar cezbedici bir görseleğe sahip olsa da) öngörülen biçime/forma dönüştürülmesi öncesinde gerekli şekilde hazırlanmasının önemi büyüktür. Çünkü ahşap kullanım yerindeki dış etkenlere karşı zarar görebilen hassas ve narin bir malzemedir. Ahşabın hassas ve narin bir yapıya sahip olması, onun kullanımını öncesinde koruma altına alınmasını gerektirdiği için, geçmişten günümüze tüm kültürlerde ahşabın öngörülen kullanılma öncesinde hazırlandığı ve korunmaya çalışıldığı görülmektedir. Ahşap eserler (eşyalar, araç-gereçler, uygulamalar) esasen kültürlerarası etkileşim zincirinin kuşaktan kuşağa devamlılığını sağlayan temel unsurlar olup günümüze kadar ulaşmış çok eski çağlardan kalan ahşap eserler tetkik edildiğinde, ahşabın kullanılması öncesinde (uygun şekilde) hazırlanıp koruma altına alındığı anlaşılmaktadır.

Ahşap, anatomik yapısı ve kimyasal içeriği ile fiziksel ve mekanik özellikleri itibarıyla, pek çok etmene karşı güçlü ve dayanıklı bir malzeme olmasına rağmen, biyotik ve abiyotik zararlıların etkileri karşısında zarara uğrayabilecek hassasiyette narin bir doğal malzemedir. Ahşap, doğallığına istinaden organik bir

yapıya sahip olup higroskopik özellik gösterir ve higroskopik bir malzeme olarak bulunduğu nemli veya ıslak ortamdan bünyesine su alırken, tersi durumda ise bünyesindeki suyu dışarıya verir. Ahşabın higroskopik özelliğine istinaden gerçekleşen bu süreçte; ahşap dışarıdan bünyesine su almasıyla rutubetlenirken hem boyutlarında şişme meydana gelir hem de (rutubet artışına bağlı olarak ortaya çıkan aromatik koku ve yumuşama hali dolayısıyla) mantar ve böcek gibi canlı (biyotik) mikroorganizmalar için çok cazip bir besin kaynağı ve barınma yeri olma riskiyle karşılaşır. Ahşabın rutubetli haldeyken bulunduğu ortamın kuru/sıcak olması durumunda ise, gözenekli ve lifli bünyesinde yer alan suyun buharlaşarak dışarıya çıkmasıyla, ahşabın hem mevcut boyutlarında daralma meydana gelir hem de liflerin büzülmesine bağlı olarak yüzeyinde kısmi çatlaklar oluşabilir. Teknik olarak “ahşabın çalışması” biçiminde tanımlanan bu durum, eski çağlardan beri bilinen önemli bir saptama olup ideal bir malzeme olarak ahşabın güvenle kullanılabilmesi için, bu çalışma performansının belirli bir sınırın altında tutulması gerektiği (ve bu maksatla ahşabın makul bir rutubet miktarını içerecek şekilde kurutulması gerektiği) tüm kültürlerin üzerinde hemfikir olduğu bir olgudur. Zira, ahşap kurutulduğunda hem higroskopik özelliği sınırlandırıldığı için boyutsal stabilizasyon sağlanır hem de mevcut mekanik özelliklerinde önemli iyileşmeler ortaya çıkar. Ahşabın kullanım süresini uzatmaya yönelik önemli bir katkı sağlayan kurutma işleminin yanı sıra muhtelif yöntemlerle (ve çeşitli koruyucu maddelerle) gerçekleştirilen emprenye uygulaması da canlı veya cansız tüm tahribat unsurlarına karşı ahşabı korur ve ahşabın kullanım ömrünü uzatır. Buna ilaveten, ahşabın bir eşya olarak kullanılması sırasında başta tozlanma olmak üzere kirlenmesini önlemek, solma veya ağarma biçiminde renk değiştirmesinin önün geçmek, rüzgara ilaveten yağmur ile nem ve sıcaklık gibi

havanın (veya ahşabın konuşlandırıldığı çevrenin) değişik etkilerine maruz kalmasını engellemek için, yüzeyde katman oluşturmak suretiyle gerçekleştirilen cila işlemi de ahşabı koruyucu ve hizmet süresini arttırıcı öznelikte bir işlemdir. Ahşabın kullanılma öncesinde bir koruma altına alınması ve bu amaçla birtakım hazırlıkların yapılması, gelmiş geçmiş tüm kültürlerde kanıksanmış olup aynı veya benzer mantalite ile gerçekleştirilmiştir. Bu noktada, ahşabın bir yapı malzemesi olarak taşıyıcı kolon biçiminde kurgulanışında, toprakla ahşap arasına taş blokların yerleştirilmesi suretiyle ahşabın taş bloklar üzerine oturtulması (ahşabın toprak sebebiyle ıslanıp bünyesine su almasını önlediği gibi kendi kendine kurummasını sağlayan bir düzenek olup) çok eski çağlardan beri uygulanan bir mekanizmadır.

Sonuç

Ağaçlardan elde edilen doğal ve organik bir malzeme olan ahşap, sahip olduğu özellikleriyle geçmişten günümüze tüm kültürlerde eşlenik biçimde kullanılagelen önemli bir malzemedir. Ahşap, kendine has özellikleriyle, temel ihtiyaçların karşılanması ve muhtelif gereksinimlerin giderilmesi bağlamında, her daim insanlığa fayda sağlamış olup dünden bugüne gelen bu misyonunu yarın da sürdürecektir. İnsanlığa sağladığı faydasıyla, ahşap değerli bir nesnedir. Buna ilaveten, farklı kültürlerin ve aynı kültürün nesillerinin birbirleriyle etkileşiminde, ahşap oldukça önemli bir kültürlerarası etkileşim aracı olarak kabul edilmektedir. Ahşap, tüm özellikleriyle ve insanlığa olan faydasıyla vazgeçilmez bir tutku ile kullanılmaktadır. Bu manada, günlük hayatımızın içerisinde bizlere sağladığı sayısız faydasıyla, ahşap güzeldir.

“Ahşap Güzeldir” teması dahilinde hazırlanmış olan bu yazı, (Hacettepe Üniversitesi Seçmeli Dersler Birimi nezdinde) Prof.Dr. İlker Usta tarafından verilen “Kültürlerarası Etkileşimde

Ahşabın Önemi” dersi kapsamında yapılmış özgün betimlemeleri içermekte olup içselleştirilmek suretiyle metindeki kompozisyon(lar)da bahsi geçen mesleki ve/veya teknik konular hakkında, aşağıdaki kaynaklara ilaveten değişik pek çok sayıdaki kaynaktan ayrıntılı biçimde bilgi temin edilebilir.

Kaynaklar

- Adorno, T.W. (2014). Kültür Endüstrisi - Kültür Yönetimi. (Çeviri: Gen, E., Ülner, N., Tüzel, M.). İletişim Yayınları, İstanbul (152 s.).
- Arı, R., Üre, Ö., Yılmaz, H. (1997). Eğitim Psikolojisi Ders Notu. Günay Ofset, Konya (261 s.).
- Aslan, S. (1998). Ağaç zararlıları koruma ve emprenye teknikleri. KOSGEB Yayınları, Ankara (272 s.).
- Bozkurt, A.Y. (1986). Ağaç teknolojisi. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul, Yayın No: 3403/380.
- Bozkurt, A.Y., Göker, Y. (1987). Fiziksel ve mekanik ağaç teknolojisi. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul, Yayın No: 3445/388.
- Bozkurt, Y., Göker, Y., Erdin, N. (1993). Emprenye Tekniği. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İstanbul, Yayın No:3779/425.
- Desch, H.E., Dinwoodie, J.M. (1996). Timber: structure, properties, conversion and use. 7th edition. MacMillan Press Ltd., London (306 pp).
- Dinwoodie, J.M., Illston, J.M., Smith, A.A. (1990). Concrete, Timber and Metals. The nature and behaviour of structural materials. Chapman and Hall Ltd., London (663 pp).
- Eaton, R.A., Hale, M.D.C. (1993). Wood: Decay, Pests, and Protection. Chapman and Hall Ltd., London (546 p.).
- Erem, T., Tek, Ö.B., Gegez, A.E., Börü, M.D. (2000). Global Pazarlarda

- Pazarlama Stratejilerinin Tasarım ve Uygulanmasında Kültürel Etkileşimin Rolü. 5. Ulusal Pazarlama Kongresi Bildiriler Kitabı, Antalya, 16-18 Kasım (<http://www.econturk.org/Turkiyeekonomisi/deniz4.pdf> - Erişim: 15 Kasım 2012).
- Fengel, D., Wegener, G. (1989). Wood: chemistry, ultrastructure, reactions. Water de Gruyter, Berlin (613 pp).
- Gimbel, T. (1994). Healing with Color and Light: Improve Your Mental, Physical, and Spiritual Health. Simon & Schuster Books, New York (127 pp.).
- Hoadley, R.B. (2000). Understanding Wood: A Craftsman's Guide to Wood Technology. Taunton Press, Revised edition, New York (280 pp.).
- Kollman, F.F.P, Cote, W.A. (1968). Principles of wood science and technology (I). Solid Wood. Springer-Verlag, Berlin (592 pp.).
- M.L. (1992a). Ahşap. Meydan Larousse (Sabah Gazetesi Yayını), 1: 186.
- M.L. (1992b). Odun. Meydan Larousse (Sabah Gazetesi Yayını), 15: 60-61.
- Mora, N. (2011). Kültürlerarası İletişim Bağlamında İnsana Dair Duygular ve Ritüeller. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara (188 s.).
- Nicholas, D.D. (1973). Wood deterioration and its prevention by preservative treatments. 1: Degradation and protection of wood. Syracuse University Press, New York (380 pp).
- Payne, H.F. (1967). Organic coating technology. Volume II: Pigments and pigmented coatings. John Wiley, New York (724 pp.).
- Samovar, L.A., Porter, R.E., McDaniel, E.R., Roy, C.S. (2012). Communication Between Cultures, Cengage Learning, (404 pp.).
- Sargut, S. (2010). Kültürlerarası Farklılaşma ve Yönetim. İmge Yayınları, Ankara, (256 s.).
- Sjöström, E. (1993). Wood Chemistry. Fundamentals and applications. 2nd edition. Academic Press, Inc., London (293 pp).
- Sönmez, A. (2000). Ağaçışlerinde Üst Yüzey İşlemleri. 1: Hazırlık ve renklendirme. Gazi Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi Ders Notu, Çizgi Matbaacılık, Ankara (140 s.).
- Şanıvar, N. (1978). Ağaçışleri üst yüzey işlemleri. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- TS EN 343 (1977). Ahşap Koruma: Terimler ve Tanımlar. Türk Standardları Enstitüsü, Ankara.
- Tsoumis, G.T. (1991). Science and technology of wood: structure, properties, utilisation. Van Nostrand Reinhold, New York (494 pp.).
- Usta, İ. (2007a). Theory of aesthetics, charm in furniture and an aesthetic evaluation of bleaching of the natural color of wood through the application of experimental bleaching process. International Research Group on Wood Protection, IRG/WP 07-30424.
- Usta, İ. (2007b). Estetik kuramı ve mobilyada albeni. Ahşap Teknik, 2007 (16): 1-8.
- Usta, İ. (2007c). Ahşabı yeniden keşfetmenin zamanı artık gelmiştir. Door&Window (Ahşap Kapı ve Pencere Dergisi), 2007 (4): 30-36.
- Usta, İ. (2007d). Bir güzellik nesnesi olarak ahşabı yeniden keşfetmek. Door&Window (Ahşap Kapı ve Pencere Dergisi), 2007 (5): 24-31.
- Usta, İ. (2007e). Ahşap: Doğal malzemelerin paş(h)ası (1. Bölüm). Door&Window (Ahşap Kapı ve Pencere Dergisi), 2007 (6): 52-57.
- Usta, İ. (2008). Ahşap: Doğal malzemelerin paş(h)ası (2. Bölüm). Door&Window (Ahşap Kapı ve Pencere Dergisi), 2008 (8): 26-31.

- Usta, İ. (2013a). Kùltùrlerarası Etkileşimde Ahşabın Önemi ders notu. Hacettepe Üniversitesi, Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği, Ankara.
- Usta, İ. (2013b). Eğitici Ahşap Oyuncaklar ders notu. Hacettepe Üniversitesi, Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği, Ankara.
- Usta, İ. (2014). Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kùltùrlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli bir nesne olarak kabul edilip özümsemesi” (Ahşap Doğaldır). Yapı Dünyası, Kasım/Aralık 2014 (224-225): 12-25.
- Usta, I. (2015a). A new course for undergraduate students to promote wood as valuable object: Importance of wood in intercultural interaction. 2015 World Wood Day Symposium, 21-23 Mart 2015, Eskişehir, TÜRKİYE.
- Usta, İ. (2015b). Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kùltùrlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli bir nesne olarak kabul edilip özümsemesi” (Ahşabın Evrenselliği). 3. Ulusal Mobilya Kongresi, 10-12 Nisan 2015, Konya: 126-138.
- Usta, İ. (2015c). Ahşap Üzerine Betimlemeler: Kùltùrlerarası etkileşim aracı olan ahşabın “Değerli bir nesne olarak kabul edilip özümsemesi” (Ahşap Vazgeçilmez Bir Tutkudur). Yapı Dünyası, Mart/Nisan 2015 (228-229): 19-32.
- Usta, I. (2015d). Depictions on Wood: Acceptation and Internalization of Wood, which is an intercultural interaction tool, as “A Valuable Object” (Wood is Good). International Research Group on Wood Protection, IRG/WP 15-40694.
- Walker, J.C.F. (1993). Primary wood processing: principles and practice. 2nd Edition. Springer Science & Business Media, Dordrecht (606 pp).
- Wright, A. (1998). The beginner's guide to colour psychology. Colour Affects Ltd., London (192 pp.).
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Ahşap> (Erişim: 17 Kasım 2012).
- <http://www.ozyazilim.com/ozgur/marmara/ik/kultur.htm> (Erişim: 06 Aralık 2012).
- http://tr.wikipedia.org/wiki/Motor_beceri (Erişim: 20 Aralık 2012)
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Kùltùr> (Erişim: 21 Aralık 2012).
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Wood> (Erişim: 15 Eylül 2014).
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Güzellik> (Erişim: 03 Nisan 2015).